

Roelofje en Joyce:

VACCINEREN IS VAN LEVENSBELANG'

Voor een groeiende groep ouders is het, om uiteenlopende redenen, niet langer vanzelfsprekend dat ze hun kinderen laten vaccineren. In 2017 was nog maar 90,2% van de tweejarigen in Nederland ingeënt tegen alle ziekten die hier dankzij vaccinatie zijn uitgebannen, zoals mazelen, kinkhoest, polio en tetanus. Mijn Geheim sprak met twee vrouwen die het belang van vaccinatie aan den lijve hebben ondervonden. Roelofje (58) raakte op haar elfde verlamd, omdat ze niet was ingeënt tegen polio. Het pasgeboren dochttertje van Joyce (36) overleed bijna aan kinkhoest voordat ze haar eerste vaccinatie had kunnen krijgen.

Roelofje raakte zwaar gehandicapt door polio

Het had niet zo hoeven zijn, als ik maar was ingeënt..

Bijna jarig! Nog een maandje en dan zou ik elf jaar worden. Mijn cadeau, een nieuwe fiets, stond al klaar op zolder. Helaas heb ik er nooit op kunnen fietsen. Want eind februari 1971 kreeg ik griep. Maar al snel bleek er veel meer aan de hand te zijn. Na vier dagen werd ik per ambulance naar het ziekenhuis gebracht. Tijdens de rit werd er een tracheostoma - een buisje in mijn luchtpijp - aangebracht, zodat ik intensief beademd kon worden. Anders was ik gestikt en had ik die rit niet overleefd.

Net zoals mijn buurmeisje, die een dag eerder in de ambulance was overleden. Zes uur nadat ik in het ziekenhuis was opgenomen, lag ik in coma. Ook bij mij werd polio vastgesteld, oftewel kinderverlamming. Net als bij negenendertig andere kinderen in Staphorst, tijdens die polio-epidemie van 1971. Een ziekte die ruim zestig jaar geleden in Nederland is uitgeroeid, toen er een waterdicht vaccin op de markt kwam en inenting opgenomen werd in het Rijksvaccinatieprogramma. Maar wij waren uit religieuze overwegingen niet ingeënt tegen dit zeer besmettelijke virus, dat zich via de

bloedbaan verspreidt en het ruggenmerg binnendringt. Gods wegen zijn ondoorgrondelijk, dus als Hij ervoor koos om een ziekte op ons te laten neerdalen, dan had Hij daar een bedoeling

mee. Polio was een straf voor de zonden van de mensheid. Daar geloofden de meeste Staphorsters heilig in. Zelf heb ik dat altijd raar gevonden.

Voor vijf kinderen uit ons dorp kwam hulp te laat - zij overleden. Ik overleefde het. Al was ik vanaf dat moment abrupt kind af. Nooit meer zou ik dat

bakker, dat al maanden met flinke verwondingen in het ziekenhuis lag. Het woord 'polio' werd niet in de mond genomen, ook niet door mijn ouders. Bovendien was ik pas elf en had dat woord geen enkele betekenis voor mij.

In eerste instantie had ik niet eens in de gaten dat de ontstane schade blijvend was. Ik was daar in het ziekenhuis behoorlijk afgezonderd van het reguliere leven. Maar toen ik met een

gelegen. Ik was afhankelijk van beademing en er waren destijds maar drie plekken in Nederland waar je aan de beademing kon wonen. Daar was het wachten op. De verveling was groot. Hoe langer zo iets duurt, hoe minder mensen je komen opzoeken. Gelukkig ging ik wel naar school. Elke dag ging ik met de rolstoelbus naar het revalidatiecentrum, waar ik de mavo heb doorlopen. Leergierig als ik was, vond ik dat geweldig. Zonder één woord te kunnen zeggen, heb ik mijn diploma gehaald. Ik kende de verpleging inmiddels goed en sommigen namen me mee naar buiten of naar de personeelsbar. Leden van het kerstkoor dat jaarlijks in het ziekenhuis optrad voor de patiënten fluisterden onderling hoe zelig het was dat ik nog steeds in dat ziekenhuis lag. Toen ik zeventien was, kwam er eindelijk een plekje voor mij vrij en ging ik naar een centrum voor mensen met chronische ademhalingsproblemen in Scheveningen. Daar kwam ik in contact met een student, die op het idee kwam om een stokje voor mij te maken, waarmee ik door mijn hand te bewegen de canule in mijn hals kon afsluiten, zodat ik - na zes jaar stilte! - mijn stembanden weer kon gebruiken. Een geweldige uitvinding. Ik hield niet meer op met praten!

Ik ging naar de avondschool voor het atheneum en daarna heb ik psychologie gestudeerd. En gefascineerd door het podium in theaterzalen, waar ik regelmatig te vinden was, ben ik zelf het toneel op gegaan! Ik kwam onder andere in contact met

Foto: Judith Windhorst

'Nooit meer zou ik dat vrolijke, huppelende meisje zijn dat zo graag buiten speelde'

vrolijke, huppelende meisje zijn dat zo graag buiten speelde. Ik zou nooit meer mijn basisschool bezoeken, waar ik altijd zo graag heen was gegaan en waar ik met name geboeid werd door het vak biologie. Mijn droom om danseres te worden spatte ook uit elkaar.

Toen ik na tien dagen eindelijk uit mijn coma ontwaakte, had ik geen idee wat er met me aan de hand was. Mijn stem weigerde dienst. Mijn ledematen ook. Op dat moment was ik verlamd. Ik snapte er helemaal niets van. Maar uitleg kwam er niet. Iedereen zweeg erover. Dus nam mijn fantasie een loopje met me. Ik was vast in de broodbakmachine gevallen, net als het zontje van de warme

groep jongeren een popconcert mocht bezoeken, was ik de enige die in een rolstoel zat en verpleegd moest worden. Hoe exact weet ik niet meer, maar op de een of andere manier werd me toen duidelijk dat ik het slachtoffer was van polio. Een ziekte die Staphorst had geteisterd, maar waarover angstvallig werd gezwegen. Alles viel op z'n plek en ik wist dat ik voor de rest van mijn leven anders zou zijn. Ik was gehandicapt! Tegelijkertijd stond ik in mijn hoofd nog volop in het leven. Ik wilde alles, maar kon niks meer."

Geweldige uitvinding

"Zes jaar lang heb ik in het ziekenhuis in Enschede

Theatergroep Diagonaal, waar ze werkten met acteurs met een lichamelijke handicap. Op het toneel had ik het gevoel dat ik meetelde en daar had ik behoefte aan. Ik heb tijdens een van mijn optredens zelfs gedanst. Daar had ik als kind al van gedroomd. Al kon ik natuurlijk niet zelfstandig dansen en werd ik over het toneel meegevoerd door een heel sterke danser die me stevig vasthield.”

Mooi leven

“Ik zit in een elektrische rolstoel met beademing eraan. Ik voel alles aan mijn lijf, maar motorisch kan ik bijna niets meer, omdat een aantal spieren niet meer werkt. Slikken en zelfstandig ademen worden steeds moeilijker. Hierdoor

zit ik bijna de klok rond aan de beademing. Door mijn handicap ben ik afgekeurd om te werken. Dat heeft polio mij ook afgenomen. Net als mijn vrijheid. Sinds mijn elfde

Ik probeer zo veel mogelijk zelf de regie over mijn leven te houden, maar moet altijd overal om vragen. Als ik naar het toilet moet of iets wil eten. Ik woon niet voor niets in een

‘Niet de ouders ondergaan de gevolgen van niet vaccineren. Het kind, dat krijgt levenslang’

ben ik van alles en iedereen afhankelijk. En nee, dat went nooit. Ik word gewassen en aangekleed, mijn tanden worden gepoetst, mijn haren gekamd.

aangepaste woning, met vierentwintig uur per dag assistentie. Als ik ergens voor het eerst kom, word ik op de een of

andere manier nooit voor vol aangezien. Mensen zien eerst mijn handicap en daarna pas Roelofje. Ik heb gelukkig wel veel liefde om me heen. Mensen die me steunen en van wie ik hou. Ik probeer zo veel mogelijk te genieten en laat me zo min mogelijk beperken door mijn handicap. Ik durf te stellen dat ik een mooi leven heb. Al is en blijft het afschuwelijk dat ik zo afhankelijk ben en niet alleen kan zijn. Daar probeer ik nog steeds een weg in te vinden. Maar het is in één woord - hoe zal ik dat enigszins netjes zeggen - klote.

Het had niet zo hoeven zijn. Als ik maar ingeënt was geweest. Maar goed, het is zoals het is. Mijn ouders zijn al jaren geleden overleden, maar ik heb altijd goed contact met hen gehouden. Ik neem hun niets kwalijk. Wel de kerk, waar zij zo vol van waren. Mijn vader en moeder wisten niet beter en luisterden naar de dominee. We spraken thuis ook niet over mijn ziekte. Nooit. Ik onderging het slechts.

Wel of niet

Tegenwoordig is het weer een hot item in de media of je je kinderen wel of niet moet laten vaccineren. Maar vergeet niet waarom polio en die andere levensbedreigende ziektes niet meer voorkomen. Het merendeel van de mensen is ingeënt en daardoor zijn er nog maar weinig voorbeelden - zoals ik! - van de gevaren. Niet vaccineren betekent dat allerlei ziektes de kop op kunnen steken. En als het dan misgaat, zijn het niet de ouders die de gevolgen moeten ondergaan. Nee, de kinderen, die krijgen levenslang.”

Wel of niet vaccineren?

Het doel van vaccinatie is te ontkomen aan dodelijke ziektes. Door vaccins toe te dienen, ontwikkelt een jong kind antistoffen tegen verschillende ziektes, zonder dat het de ziekte doormaakt. Het is een eeuwenoud principe, maar het huidige Rijksvaccinatieprogramma (RVP) dateert uit 1957. Een omstreden onderwerp en met de nieuwe vaccinatie tegen meningitis laait de discussie weer fel op: is vaccineren levensreddend of levensgevaarlijk?

In Nederland zien we de vaccinatiegraad, die met een gemiddelde van 95% jarenlang onveranderd hoog was, teruglopen. Volgens cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie was in 2017 nog maar 90,2% van alle tweejarigen in Nederland ingeënt tegen alle ziekten die dankzij vaccinatie zijn uitgebannen. Daarmee komt de zogenaamde groepsimmunitet in het geding. Om deze te garanderen, moet minimaal 95% van de mensen gevaccineerd zijn. Dan kan verspreiding onder de rest van de bevolking voorkomen worden. Groepen die (nog) niet ingeënt zijn - denk aan baby's die pas na twee maanden hun eerste prik krijgen of aan mensen die om gezondheidsredenen niet gevaccineerd kunnen worden - zijn op die manier minder kwetsbaar.

Hoe minder mensen gevaccineerd zijn, hoe groter de kans dat succesvol uitgeroeide ziekten in de toekomst wederom zullen uitbreken. Toch besluiten sommige mensen niet deel te nemen aan het RVP. Soms gebeurt dat uit religieuze overwegingen. Andere mensen maken zich onder meer zorgen om de stoffen die vaccins bevatten en de blijvende schade die daarmee mogelijk aangericht kan worden. Vooralsnog spreken medici elkaar tegen in die discussie. De een erkent dat er ook bij vaccinatie (zeldzame) bijwerkingen kunnen optreden, net zoals dat bij elk geneesmiddel het geval kan zijn. Milde bijwerkingen, die zeker niet opwegen tegen de ziektebeelden die dankzij het vaccin voorkomen worden. De ander kent gevallen van kinderen die na vaccinatie ernstige slaapstoornissen hebben gekregen. Of aandoeningen aan het zenuwstelsel, met alle ernstige gevolgen van dien. Het is lastig om een relatie met een prik vast te stellen. Net zo moeilijk is het om te bewijzen dat de klachten níét het gevolg zijn van vaccinatie. Microbiologie, geneeskunde, politieke wetenschappen, gedragswetenschappen... Elke discipline heeft zijn eigen logica om het vaccinatievraagstuk te benaderen. Helaas nog zonder eenduidig antwoord.

Foto: Kinderfotografie Aniek

Het pasgeboren dochttertje van Joyce bezweek bijna aan kinkhoest

‘Ik dacht echt dat we afscheid moesten nemen van haar’

“**B**o lag in de armen van mijn man, toen ze opeens blauw aanliep. In een soort stuip overstreekte ze haar kleine lijfje, happend naar adem, om vervolgens slap weg te vallen. Het leek een eeuwigheid te duren voordat er een gierend geluidje klonk en ze weer lucht kreeg. Bo begon te huilen en de gezonde kleur kwam terug in haar gezicht, maar de schrik zat er goed in. Ze was twee weken daarvoor geboren, op 5 april 2017, en toen was er nog geen vuiltje aan de lucht. Na een vlotte bevalling van slechts veertig minuten konden we op onze roze wolk gaan genieten van de kraamtijd. Bo deed het goed. Ik daarentegen begon steeds meer te hoesten. In eerste instantie leek het een verkoudheid, daarna kreeg ik hoestbuien waarbij het leek alsof mijn luchtpijp werd dichtgeknepen. Toen Bo zo'n twee weken later dik, groen slijm

ophoestte, zijn we met haar naar de dokterspost gegaan. Daar hoestte ik zelf de longen uit mijn lijf, maar er werd geen verband gelegd tussen mijn klachten en die van Bo. Na controle werden we naar huis gestuurd met het advies haar goed in de gaten te houden.”

Uitgeput

“Een paar dagen later meldde ik me weer. Bo had inmiddels ook hevige hoestbuien, maar die kwamen in fasen en eenmaal bij de dokterspost leek er weinig aan de hand.

Twee dagen later werd het zo heftig dat ik me afvroeg of dat kleine lijfje het nog wel aankon. De huisarts stuurde ons door naar de kinderarts op de spoedeisende hulp. Bo was volledig uitgeput. Ze werd meteen opgenomen en

aan de zuurstof gelegd. Er werd wangslim afggenomen en twee dagen later volgde de uitslag: Bo had kinkhoest. Een besmettelijke, bacteriële ziekte die vroeger, vóór de invoering van de betreffende vaccinatie, jaarlijks aan

kleine ziekenhuisbedje en zagen hoe Bo in paniek raakte als ze naar adem moest happen. Er bestaat geen behandeling voor kinkhoest, maar ik wist meteen dat dit de plaats was waar ze nu moest zijn. Hier werd ze gemonitord en bewaakt. Als Bo weer een aanval kreeg, gingen de alarmbellen af en rende de verpleging letterlijk over de gang om haar nog eens extra zuurstof toe te dienen. Verder konden we alleen maar afwachten tot het hoesten zou afnemen en Bo een beetje zou aansterken.”

extra zuurstof toegediend om te voorkomen dat ze zou stikken. Grauwwit, alsof al het leven uit haar was verdwenen, kwam ze langzaam bij zinnen. Het was afschuwelijk om te zien. En nog maar net bekomen van het eerste virus, diende het volgende virus zich alweer aan. Steeds wanneer het wat beter ging, holde ze weer achteruit. En wij zaten erbij en keken ernaar. Hele dagen brachten we door in het ziekenhuis. Tussendoor

blijven doordenderen, maar nu had ik echt tijd nodig om te landen en om mijn niet-alledaagse zwangerschapsverlof te verwerken. Mede dankzij therapie is me dat gelukt. Dit hele avontuur met Bo heeft me absoluut veranderd. Ik ben milder geworden en maak me niet meer zo druk om alles. En Bo? Ik ben heel trots op haar, omdat ze zo dapper gevochten heeft. En ze ontwikkelt zich precies volgens het boekje. Gelukkig! Natuurlijk bestond

‘Ze bleef in een hoestaanval hangen. De ademnood werd haar bijna fataal’

tweehonderd kindjes het leven kostte. Maar baby'tjes worden in Nederland ingeënt wanneer ze twee maanden oud zijn en voor die tijd zijn ze dus nog niet beschermd tegen kinkhoest. Omdat ze nog zo kwetsbaar zijn, kan de ziekte bij deze kleintjes ernstig verlopen. Ze kunnen hierdoor longontsteking krijgen of door te lange ademnood blijvende hersenschade oplopen. Nog jaarlijks overlijdt er zelfs een kindje aan deze ziekte. En ik had het, zonder het te weten, opgelopen tijdens de zwangerschap en Bo ermee besmet. Na een paar uur kwamen bij mij de tranen. Pas toen besepte ik wat er aan de hand was met ons kleine meisje. We stonden machteloos aan dat

Kritieke momenten

“De verwachting was dat Bo na twee weken ziekenhuis weer mee naar huis zou mogen. Maar er volgde een lange, heftige periode met kritieke momenten. We gingen door een hel. Door al het gehoest stikte Bo bijna in haar voeding en hield ze sowieso maar weinig binnen. Daardoor verzwakte ze nog verder. Nadat we tevergeefs allerlei soorten flessen en spenen hadden geprobeerd, kreeg ze sondevoeding. Ze krabbelde wat op. Maar ze had geen enkele weerstand en kreeg er tot overmaat van ramp nog een virus bij. Het zuurstofgehalte in haar bloed, dat bij een gezond mens op vijftien tot honderd procent ligt, daalde soms naar veertig of zelfs dertig procent. Twee keer heb ik echt gedacht dat het misging, dat we afscheid van Bo moesten nemen. Het leek juist zo goed met haar te gaan, maar toen bleef ze zó lang in een hoestaanval hangen dat ze paars aanliep. De ademnood werd haar bijna fataal. Er werd

‘Dit hele avontuur heeft me absoluut veranderd. Ik maak me niet meer zo druk om alles’

gingen we thuis eten met ons oudste dochtertje Liza, die in goede handen was bij oma, om vervolgens weer terug te gaan naar Bo. We zaten al zeven weken bijna onafgebroken tussen die vier muren, toen de zuurstof eindelijk geleidelijk opgebouwd kon worden.”

Verwerking

“Na acht weken verlieten we het ziekenhuis mét ons meisje. Ik was door het dolle heen, zo blij! In de gang stond het verplegend personeel met ballonnen om ons uit te zwaaien. Mijn zwangerschapsverlof zat er inmiddels op, maar toen alles weer rustig was, stortte deze mama in. Ik had nachtmerries en was heel emotioneel. Er was ook zo veel gebeurd. Al die weken was ik vol goede moed

de angst voor hersenschade. Maar ze ging kruipen, lopen, en begint er nu al flink op los te babbelen. Terwijl het zo anders had kunnen aflopen... Er bestaat een effectieve manier om jonge zuigelingen te beschermen tegen kinkhoest: het vaccineren van zwangere vrouwen. Via de placenta worden de beschermende antistoffen dan doorgegeven aan het ongeboren kindje, dat zo de eerste levensmaanden beschermd is tegen kinkhoest. Had ik dat maar geweten. Vanaf 2019 wordt de kinkhoestvaccinatie actief aangeboden en vergoed voor zwangere vrouwen. Ik wil niemand iets verplichten, maar wéét wat de risico's zijn. Wat wij hebben doorgemaakt, dat gun ik niemand.” ■

Foto: Kinderfotografie Aniek